РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект !

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА КОДЕКСА НА ТРУДА

(Обн., ДВ, бр. 26 от 1986 г. и бр. 27 от 1986 г., доп., бр. 6 от 1988 г., изм. и доп., бр. 21 от 1990 г., изм., бр. 30, бр. 94 от 1990 г., бр. 27 от 1991 г., доп., бр. 32 от 1991 г., изм., бр. 104 от 1991 г., доп., бр. 23 от 1992 г., изм. и доп., бр. 26 от 1992 г., доп., бр. 88 от 1992 г., изм. и доп., бр. 100 от 1992 г., бр. 69 от 1995 г. - Решение № 12 на Конституционния съд на РБ от 1995 г., доп., бр. 87 от 1995 г., изм. и доп., бр. 2 от 1996 г., изм., бр. 12 от 1996 г., изм. и доп., бр. 28 от 1996 г., изм., бр. 124 от 1997 г., доп., бр. 22 от 1998 г., бр. 52 от 1998 г. - Решение № 11 на Конституционния съд на РБ от 1998 г.; доп., бр. 56, бр. 83, бр. 108 от 1998 г., изм. и доп., бр. 133 от 1998 г., бр. 51 от 1999 г., доп., бр. 67 от 1999 г., изм., бр. 110 от 1999 г., изм. и доп., бр. 25 от 2001 г., изм., бр. 1, бр. 105 от 2002 г., изм. и доп., бр. 120 от 2002 г., бр. 18 от 2003 г., изм., бр. 86 от 2003 г., изм. и доп., бр. 95 от 2003 г., бр. 52 от 2004 г., бр. 19 от 2005 г., изм., бр. 27 от 2005 г., доп., бр. 46 от 2005 г., изм., бр. 76 от 2005 г., изм. и доп., бр. 83 от 2005 г., изм., бр. 105 от 2005 г., изм. и доп., бр. 24 от 2006 г., изм., бр. 30 от 2006 г., изм. и доп., бр. 48, бр. 57, бр. 68, 75, 102 и 105 от 2006 г., изм., бр. 40, бр. 46, бр. 59, бр. 64 от 2007 г., доп., бр. 104 от 2007 г., изм. и доп., бр. 43, бр. 94, бр. 108 и бр. 109 от 2008 г., изм., бр. 35 и бр. 41 от 2009 г.)

§ 1. В чл. 144 т. 5 се създава изречение второ:

“В този случай извънредният труд се полага само в рамките на деня, през който е започнала работата.”

§ 2. В чл. 262, ал. 1 се правят следните изменения:

1. В т. 1 думите “50 на сто” се заменят със “75 на сто”.

2. В т. 2 думите “75 на сто” се заменят със “100 на сто”.

3. В т. 3 думите “100 на сто” се заменят със “125 на сто”.

4. В т. 4 думите “50 на сто” се заменят със “75 на сто”.

§ 3. В чл. 413, ал. 2 думите “от 10 000 до 15 000 лв.” се заменят с “от 1500 до 15 000 лв.”, а думите “от 2500 до 10 000 лв.” - с “от 1000 до 10 000 лв.”.

§ 4. В чл. 414 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите “от 10 000 до 15 000 лв.” се заменят с “от 1500 до 15 000 лв.”, а думите “от 2500 до 10 000 лв.” - с “от 1000 до 10 000 лв”.

2. В ал. 3 думите “15 000 лв.” се заменят с “от 1500 до 15 000 лв.”, а думите “10 000 лв.” – с “от 1000 до 10 000 лв.”.

§ 5. В чл. 415, ал. 1 думите “с глоба” се заменят със “с имуществена санкция или глоба”.

§ 6. В чл. 415в думите “от 50 до 100 лв.” се заменят с “от 100 до 300 лв.”.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 7. Законът влиза в сила от 1 януари 2010 г.

Законът е приет от 41-то Народно събрание на .....2009 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

София, 16.10. 2009 г.

ВНОСИТЕЛИ:

Геновева АЛЕКСИЕВА

Светлана Ангелова

М О Т И В И

към Законопроекта за изменение и допълнение на Кодекса на труда

Със законопроекта за изменение и допълнение на Кодекса на труда се предлагат промени относно полагането и заплащането на извънредния труд.

С цел привеждане размерите на глобите и имуществените санкции, налагани при нарушения на трудовото законодателство, с променените обществено-икономически условия в страната, се предлагат промени в някои от разпоредбите на глава деветнадесета "Контрол за спазване на трудовото законодателство и административно-наказателна отговорност за неговото нарушаване".

Промените относно извънредния труд имат за цел да предотвратят неправилното прилагане от страна на работодателите на разпоредбата на чл. 144, т. 5 от Кодекса на труда (КТ) за допустимост на извънредния труд по изключение в случаите на довършване на започната работа, която не може да бъде извършена през редовното работно време. Данните от контролната дейност, осъществявана на Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда", показват, че от началото на годината до момента работодателите неправилно тълкуват и прилагат изключението за допустимост на извънредния труд по чл. 144, т. 5 КТ (изм., ДВ, бр. 108 от 2008 г.). Установени са редица случаи на ежеседмично полагане на извънреден труд, вкл. в събота и неделя, за да се "довършва започната работа, която не може да бъде извършена през редовното работно време", като така на практика се

работи на шест или дори седемдневна работна седмица. Поради това, се налага разпоредбата да бъде допълнена, за да става ясно, че полагането на извънреден труд по изключение е допустимо само в рамките на деня, през който е започнала работата, за да бъде довършена след изтичане на редовното работно време. Така се преодолява превратното й тълкуване в практиката и се осуетява възможността пред работодателите да я използват като претекст работниците да полагат извънреден труд за да довършват започнатата работа.

Законопроектът предвижда увеличаване заплащането на извънредния труд. Предлага се увеличаване с 25 на сто на минималните размери на заплащане на извънредния труд, регламентирани в чл. 262, ал. 1 КТ (за работа през работните и почивните дни и през дните на официалните празници, както и за работа при сумирано изчисляване на работното време). По този начин ще се постигне по-справедливо заплащане за положен извънреден труд, от една страна, а от друга – ще има възпиращ ефект за работодателите да допускат полагането на извънреден труд не “по изключение”. Освен това, с увеличаването на минималните размери за заплащане на извънредния труд ще се насърчат работниците по-твърдо да отстояват пред работодателите си правото на заплащане на положения от тях труд. Тъй като те са заинтересована страна, се очаква да оказват и по-голямо съдействие на контролните органи при проверки за спазване на установената в закона продължителност на работното време и на разпоредбите за заплащане на труда.

След измененията в Кодекса на труда, с които бяха увеличени минималните и максималните размери на налаганите от контролните органи имуществени санкции и глоби, икономиката на

страната беше обхваната от икономическа и финансова криза. По данни от Изпълнителна агенция “Главна инспекция по труда”, голяма част от работодателите, които нарушават разпоредбите на трудовото законодателство, изпитват финансови затруднения, което е една от причините за допусканите от тях нарушения. При тези условия, налагането на глоба или имуществена санкция от порядъка на 10 000, 15 000 или 30 000 лв. от контролните органи на Главната инспекция на труда, би могло да доведе до окончателно спиране на дейността, особено на средните и малки предприятия. На практика, високите им размери затрудняват тяхната събираемост. Освен това, трудно би се постигнал и целеният от законодателя възпиращ ефект на глобите и имуществените санкции.

Предложените промени са в насока на определяне на по-нисък минимален размер на глобите и имуществените санкции при запазване на високия максимален размер. По този начин, се създава възможност контролните органи да диференцират наложените глоби и санкции, като отчитат освен тежестта на нарушението, подбудите за неговото извършване и другите смекчаващи и отегчаващи вината обстоятелства, така и имотното състояние на нарушителя (критериите при определяне на наказанието, установени в Закона за административните нарушения и наказания). Високият минимален размер на глобите и имуществените санкции, както и случаите на фиксиран размер, не дават възможност за правилното съобразяване на техния размер, както с имотното състояние на нарушителя, така и с наличието на смекчаващи вината обстоятелства. Данните на Изпълнителна агенция “Главна инспекция по труда” показват, че поради тази причина още от момента на установяване на нарушенията, голяма

част от тях се квалифицират като “маловажни”, за да се приложи установената в закона ниска граница за този вид нарушения.

За да бъде постигнат необходимият предупредителен и превъзпитаващ ефект на глобата или имуществената санкция, налагана за “маловажно нарушение”, законопроектът предвижда промяна на минималния и максималния й размер. По този начин ще се създаде възможност за диференциация при определяне на размера й, съобразен и с тежестта на нарушението.

София, 16.10. 2009 г.

Вносители:

Геновева Алексиева

Светлана Ангелова